

Tool: Ecogram

In deze tool wordt uitgelegd hoe u het sociale netwerk van een cliënt in kaart kunt brengen aan de hand van een ecogram.

Ecogram maken: het sociale netwerk in kaart

Als een cliënt (bewoner) verhuist naar een kleinschalige woonvoorziening, dan neemt hij of zij afscheid van het vertrouwde huis, veel van het meubilair en van allerlei persoonlijke spullen. De bewoner kan wel zoveel mogelijk van zijn/haar vertrouwde omgeving mee nemen. We hopen in ieder geval dat alle dierbaren die de bewoner in dat vertrouwde huis hebben omringd, zich in de nieuwe omgeving welkom voelen. Het gaat om de familie en vrienden. Maar niet alleen zij, ook de bekenden, vrienden en familieleden die misschien wat verder weg staan maar waarmee de bewoner wel een band heeft. We denken dan aan de kleinkinderen, buurtgenoten, leden van de kerk, het koor of de clubs waaraan uw familielid deelnam. Om dit netwerk in kaart te brengen, kunnen medewerkers het ecogram gebruiken. Hieronder volgt een toelichting op dit instrument.

Met een ecogram brengen we de belangrijke sociale contacten van de bewoner in kaart. Het ecogram houdt rekening met verschillende leefgebieden. Het is als een röntgenfoto van het sociaal netwerk. Een ecogram is een schema van het sociaal netwerk van de bewoner. Bij een ecogram gaat het niet alleen om familie, maar ook om niet-familieleden waarmee de bewoner een belangrijke persoonlijke verbinding heeft zoals vrienden, medebewoners, oude kennissen en collega's, geestelijk raadslieden. In een ecogram zijn ook meer 'zakelijke' contacten opgenomen zoals artsen, de fysiotherapeut, huishoudelijke of verzorgende medewerkers of de activiteitenbegeleidster. Een ecogram laat in één oogopslag de omvang en de kwaliteit van het netwerk van de bewoner zien.

Een ecogram heeft de vorm van een ster. We tekenen een cirkel in het hart van het schema. Daarin staat de naam van de bewoner. Vervolgens maken we rondom deze cirkel allerlei rondjes. De rondjes staan voor de persoonlijke contacten van de bewoner. Meestal gaat het om een aantal vaste gegevens:

- 1) Gezin van herkomst (G). In een kleinschalige woonvorm gaat het dan meestal om broers en zusters.
- 2) Overige familieleden (F). Dit zijn (klein-)kinderen, zwagers, schoonzussen, neven en nichten.
- 3) Vrienden (V). Het contact is van persoonlijke en emotionele aard en kan een belangrijke steun zijn.
- 4) Oude buren, collega's en kennissen (K). Het contact is van sociale aard en doorgaans wat vormelijker.
- 5) Buren (B). Meestal zijn dat gang- of huiskamergenoten waarmee men een band ervaart.
- 6) Medebewoners (M). Dit zijn de contacten die een bewoner heeft in het restaurant of tijdens de activiteiten.
- 7) Raadslieden (R). De pastoor, de dominee of een Humanistisch raadsman.
- 8) Zorgverleners (Z).

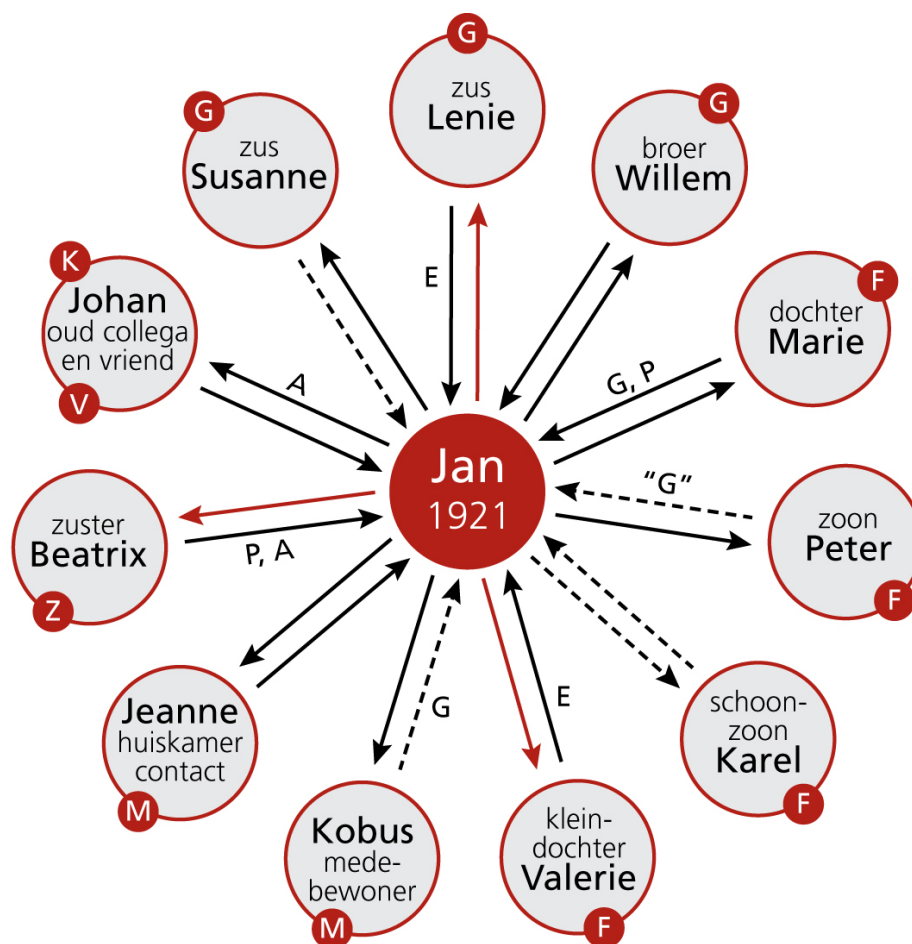
De cirkels worden via een lijn verbonden met het hart. Er zijn drie soorten lijnen. Een dikke lijn voor de ondersteunende relatie. Een stippellijn voor een neutraal contact en een stippellijn wanneer de relatie gespannen is. Elke lijn is ook met een pijl gericht: van de bewoner naar de ander, van de ander naar de bewoner en wederzijds (twee pijlen). De aard van de verbinding wordt met een letter aangeduid. Een P-lijn staat voor 'praktische steun'. Een G-lijn betekent 'gezelschap'. Een A-lijn staat voor advies en uitwisselen van informatie en een E-lijn zegt dat er emotionele steun gegeven wordt.

Voorbeeldvragen bij het maken van een ecogram:

- Met wie praat u als u het moeilijk hebt?
- Welke rol speelt deze persoon in uw leven?
- Met wie gaat u (weleens) naar buiten?
- Hoe is het contact met familieleden?
- Bij wie gaat u wel eens op bezoek?
- Correspondeert (brieven, ansichtkaarten, fax, e-mail) u? En met wie is dat?
- Gaat u wel eens uit logeren en bij wie?

Voorbeeld: ecogram van Jan de Vries

Symbolen

- ondersteunend
- neutraal
- - - gespannen

- P = praktische steun
- G = gezelschap
- A = advies en uitwisselen informatie
- E = emotionele steun